

воєнний час показують, що найкраща динаміка зниження вартості спеціальної реконструкції можлива для південних регіонів України, де на зруйнованих підприємствах можна тимчасово відновити функціонування виробництва без будівель і споруд, з'єднавши тільки обладнання в спрощену схему технологічного процесу, що суттєво знизить затрати на відбудовні та відновлювальні роботи. Отже, ефективне управління відбудовою порушених об'єктів економіки неможливе без розв'язання задач спеціальної реконструкції, тобто проведення робіт з ліквідації наслідків воєнних дій із застосуванням спрощених технологій виробництва.

Виходячи з визначення стійкості функціонування підприємств у воєнний час, можна зазначити, що стійкість роботи об'єктів економіки залежить не тільки від механічної та фізичної міцності будівель, споруд та обладнання, але й від підготовленості цих підприємств до проведення відбудовних і відновлювальних робіт із застосуванням спрощених технологічних схем, тобто здійснення спеціальної реконструкції.

Література

1. Кодекс цивільного захисту України
2. Желібо Е.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. "Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник". Київ: Каравела, 2001. - 320 с.
3. Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С. "Цивільна оборона": Навчальний посібник. - Львів: Афіша, 2000. - 336 с.
4. Повышение устойчивости работы объектов народного хозяйства в военное время / Под ред. Г.П. Демиденко. - К.: Вища школа, Головное издательство, 1984. - 232 с.

5. Защита населения и хозяйственных объектов в чрезвычайных ситуациях: Учебник / М.И. Постник. - Мн.: Выш шк., 2003. - 398 с.

6. Адміністративно-правовий режим воєнного стану. Монографія / С.О. Кузніченко. Х.: Право, 2014. - 232 с.

7. Кузніченко О.М. Спрощені технології - один із напрямків підвищення стійкості функціонування об'єктів господарської діяльності в надзвичайних ситуаціях // Наукові записки, ХЕПУ. - 2006. - № 1 (4).

8. Кузніченко О.М. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на об'єктах господарської діяльності // Наукові записки, ХЕПУ. - 2007. - № 1 (5).

9. Кузніченко О.М. Моделювання аварій на об'єктах господарської діяльності з метою підготовки фахівців для їх запобігання та ліквідації наслідків // Наукові записки, ХЕПУ. - 2009. - №1 (7).

10. Кузніченко О.М. Основні задачі з безпеки життєдіяльності, які необхідно вирішувати керівництву об'єктів господарської діяльності при ліквідації наслідків аварій та стихійних лих // Наукові записки, ХЕПУ. - 2011. - № 1 (10).

11. Кузніченко О.М. Задачі забезпечення безпеки життєдіяльності з метою мінімізації витрат на проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій // Наукові записки, ХЕПУ. - 2013. - № 2 (15).

*Кузніченко О.М.,
кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри трудового, аграрного,
екологічного права та соціального захисту населення
Харківського економіко-правового університету
Надійшла до редакції: 13.12.2014*

УДК 35.087(430)

ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У ФЕДЕРАТИВНІЙ РЕСПУБЛІЦІ НІМЕЧЧИНІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Небеська М. С.

Стаття присвячена правовому статусу державних службовців у Федеративній Республіці Німеччині. Автор досліджує права та обов'язки окремих категорій державних службовців. Головна мета статті - виявлення та запозичення для України окремих правових норм, що регулюють правовий статус державних службовців.

Ключові слова: державний службовець; категорії державних службовців; правові норми.

Статья посвящена правовому статусу государственных служащих в Федеративной Республике Германии. Автор исследует права и обязанности отдельных категорий государственных служащих. Главная цель статьи - выявление и заимствование для Украины отдельных правовых норм, регулирующих правовой статус государственных служащих.

Ключевые слова: государственный служащий; категории государственных служащих; правовые нормы.

The article is devoted to the legal status of civil servants in the Federal republic Germany. The author examine the rights and obligations of certain categories of public sluzhbotsiv. The main purpose of the article - identifying and borrowing for Ukraine particular legal rules rehulyuchyuh legal status of civil servants.

Keywords: civil servants, categories of public sluzhbotsiv; legal rules.

Сучасний правовий статус державних службовців України потребує якісного реформування. Для досягнення цієї мети доцільно запозичити зарубіжний досвід, оскільки це дозволить краще зрозуміти логіку еволюції правового статусу державного службовця й визначити шляхи його покращення. Зважаючи на це, у нашій статті ми розглянемо особливості правового статусу державних службовців у Федеративній Республіці Німеччині як одній із передових держав Європи.

Окремі аспекти правового статусу державних службовців у Федеративній Республіці Німеччині (далі - ФРН) досліджували такі вчені, як: І. Василенко, У. Баттіс, В. Бергманн, Н.Т. фон Генер, О. Ноздрачев, Т. Маунц, Б. Швенгерт та ін. Проте в рамках активізації процесів удосконалення національного законодавства, яке регулює права та обов'язки державних службовців, запозичення позитивного зарубіжного досвіду, у даному випадку ФРН, - становить особливий науковий інтерес і, безперечно, є актуальним.

Мета статті полягає в дослідженні особливостей законодавчого регулювання правового статусу державних службовців у Федеративній Республіці Німеччині, з метою запозичення позитивного досвіду для України.

© М.С. Небеська, 2015

Правовий статус будь-якої особи – це комплексна правова категорія, яка розкриває всі грані закріпленого в праві статусу особи, його соціально-юридичні ознаки. Правовий статус державних службовців заслуговує особливої уваги, адже вони є спеціальними суб'єктами публічного права, які в межах публічно-службових відносин створюють умови й забезпечують реалізацію конституційно-правового статусу інших громадян. На думку Ю. Битяка, правовий статус державних службовців відображає сутність і зміст державно-службових відносин, він поєднує елементи інституту державної служби від вступу на державну службу до її завершення [2, 96]. Основу правового статусу державного службовця визначають права, свободи, обов'язки, обмеження, відповідальність, установлені законодавством і гарантовані державою [4, 207].

Отже, правовий статус державних службовців відображає сутність і зміст державно-службових відносин, який поєднує елементи інституту державної служби від вступу на державну службу до її завершення.

Особливість правового статусу державних службовців ФРН проявляється в тому, що законодавство цієї країни класифікує державних службовців на дві великі групи: чиновників і осіб найманої праці (службовців і робітників).

Умови вступу та проходження служби чиновників у ФРН суттєво відрізняються від умов трудової діяльності найманих працівників: для перших вони визначаються призначенням; для службовців і робітників вони засновані на договорі приватного права; права і обов'язки чиновників регулюються законом про державну службу. Заробітна плата і оклади тих, хто працює за наймом, як і інші умови їхньої праці, визначаються тарифною угодою; оклади чиновників визначаються залежно від посади і стажу служби. Винагорода службовців установлюється тарифом з урахуванням їхнього віку й особливостей виконуваної роботи; чиновник має довічне призначення, службовців можуть звільнити; на відміну від чиновників, робітники і службовці не несуть дисциплінарної відповідальності; на них поширюється загальне адміністративне право; для чиновників діє беззаперечна заборона на організацію страйків; для працюючих за наймом право на страйки зберігається; держава несе всі видатки з утримання чиновництва. Чиновники отримують особливу пенсію. Робітники і службовці отримують пенсію, як усі, з пенсійного страхового фонду [5, 49].

Також у ФРН існують категорії чиновників, які наділені особливими повноваженнями, володіють специфічним правовим і політичним статусом, так звані політичні чиновники.

Сутність інституту політичних чиновників у ФРН полягає в тому, що разом з урядом або окремим міністром приходять та уходять зі своїх постів найбільш близькі до його політичної програми співробітники адміністрації. Тим самим, у разі зміни кабінету та його політичної платформи, нібито забезпечується реалізація нових політичних установок у діяльності адміністрації. Сьогодні основи федерального законодавства про право чиновників так визначають статус політичного чиновника: "Довічно призначений чиновник у будь-який час може бути тимчасово переведений на пенсію, тому що займана ним посада зобов'язує його до прийняття основних політичних установок і цілей уряду". До політичних чиновників відносяться: статс-секретарі у федеральних міністерствах, відомствах федерального

канцлера та федерального президента; керівники відділів у міністерствах, відомствах федерального канцлера і федерального президента, федеральному відомстві у справах друку і інформації, адміністрації Бундестагу і Бундесрату; керівники в земельних міністерствах і канцеляріях (державні радники).

Поряд із політичними чиновниками, у ФРН існує особлива група – почесні чиновники. Почесні чиновники – це особи, які мають цивільну професію. Їх призначають на почесну посаду без оплати і права претендувати на особливе соціальне забезпечення. Наявність звання почесного чиновника в очах німецьких громадян дає його носію певні моральні переваги [3, 125]. До них відносяться особи на посаді шеффенов (судові засідателі, які беруть участь на рівні із суддями у вирішенні всіх питань судового процесу) та присяжні засідателі й виборні консули [6, 429].

Законодавство ФРН досить детально регулює порядок прийому на державну службу. Претенденти визначаються за допомогою оповіщення в спеціальних друкованих повідомленнях про наявність вакантної посади. Для того щоб претендувати на зайняття такої вакантної посади, особа повинна відповідати певним критеріям, які закріплені в § 7 Федерального закону "Про чиновників". Згідно з указаною нормою чиновник повинен:

згідно зі ст. 116 Основного Закону Федеративної Республіки Німеччини бути німцем за національністю або бути громадянином іншої держави-члена Європейського Союзу;

бути психічно та фізично здоровим;
володіти необхідною професійною підготовкою, яка відповідає посаді визначеного рівня;
надати гарантії своєї політичної благонадійності, тобто бути готовим у будь-який час виступити на захист конституційного устрою;

принести присягу, що завжди захищатиме вільні демократичні засади, спираючись на Основний Закон [1, 158].

Призначення на посаду здійснюється після підтвердження їхньої придатності до публічної служби в результаті складання іспитів. Якщо вік службовця не перевищує 32 років, він може бути призначеним на посаду лише після випробувального терміну. У такому разі призначення допускається виключно на найнижчій посаді.

Для підтвердження професійної придатності службовцю в Німеччині надається можливість пройти випробувальний строк, який сукупно не може перевищувати п'яти років. Призначення на публічну службу довічно здійснюється лише після успішного проходження випробувального терміну й досягнення 27-річного віку [5, 51].

Відповідно до §§ 17-19 Федерального закону "Про чиновників" установлено класифікацію посад державних службовців. Так, залежно від отриманої освіти державні службовці отримують один з чотирьох установлених законодавством рангів: ранг простої служби, ранг простої підвищеної служби, ранг підвищеної служби або ранг вищої служби.

Ранг простої служби А 2-А 5 – нижчий рівень (допоміжні – технічні посади), вимоги: успішне закінчення народної школи (8 або 9 класів) та обов'язок проходження підготовчої служби.

Ранг простої підвищеної служби А 6-А 9 – середній ранг (урядові секретарі, обер-секретарі), вимоги: успішне закінчення народної школи (10 класів), обов'язок проходження підготовчої служби протягом року та скласти

іспит для вступу на посаду середнього рівня.

Зарахування на службу на наведені рівні не потребує професійної освіти, достатньою умовою є закінчення народної або професійної школи.

Ранг підвищеної служби А 10-А 13 - віщий рівень 1 ступеня (урядові інспектори), вимоги: диплом про середню спеціальну освіту (технікум) обов'язок проходження підготовчої служби протягом трьох років та скласти іспит за вимогами цього рівня.

Ранг вищої служби А 14-А 16 - віщий рівень 2 ступеня (віщі урядові чиновники), вимоги: диплом про вищу освіту, скласти перший державний іспит, пройти підготовчу службу протягом двох років і скласти другий державний іспит.

Додатково до цих вимог установляються ще вікові бар'єри при допуску на посади різних рівнів: 16-30 років - на нижчий рівень, 16-32 роки - до середнього рівня, 18-30 років - на високі рівні [1, 159].

Критерієм поділу на ранги є характер виконуваних функцій. На початковий і середній рівні державної служби покладаються виконавські функції. На вищий рівень 1 ступеня - вирішення керівних завдань (у вузькоспеціальних областях), посередницькі функції й виконавські завдання (діловодство) з відповідальністю за аналіз стану справ, підготовку й ухвалення рішень. І, нарешті, на вищий рівень 2 ступеня - керівні функції.

Підсумовуючи, відмітимо, що державна служба у ФРН означає діяльність з метою виконання загальнодержавних завдань управління. До неї включаються чиновники, службовці й робітники державних установ. Залежно від отриманої освіти державні службовці отримують один із чотирьох установлених законодавством рангів: ранг простої служби, ранг простої підвищеної служби, ранг підвищеної служби або ранг вищої служби.

Особливу групу публічних службовців у ФРН складають політичні і почесні службовці. До першої групи належать ті, хто приходить і йде зі своїх постів разом з урядом або окремим міністром. До другої - ті, які призначаються

на почесні посади без оплати і права претендувати на особливе соціальне забезпечення.

Отже, існуюче у ФРН законодавство, яке регулює правовий статус державних службовців, свідчить про пріоритетне ставлення з боку держави до інституту державної служби. А тому зазначений досвід регулювання правового статусу державного службовця може бути цікавим і для України.

Література

1. Агентаєва В.В. Особливості правового статусу державних службовців у федеративній республіці Німеччині / В.В. Агентаєва // Вісник Запорізького національного університету. - 2012. - № 9. - С. 155-160.
2. Битяк Ю.П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія / Ю.П. Битяк. - Х.: Право, 2005. - 304 с.
3. Василенко И.А. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия: учебное пособие / И.А. Василенко. - изд. 2-е, перераб. и доп. - М.: Издательская корпорация "Логос", 2001. - 161 с.
4. Лазор О.Д. Державна служба в Україні: навч. посіб. / О.Д. Лазор, О.Я. Лазор. - К.: Дакор; КНТ, 2005. - 472 с.
5. Лопушинський І.П. Публічна служба Німеччини: досвід для України / І.П. Лопушинський // [Електронний ресурс]: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2011-4/doc/2/01.pdf>.
6. Маунц Т. Государственное право Германии (ФРГ и ГДР) / Т. Маунц. - Изд-во иностр. лит-ры. - М.: "Дом печати", 1959. - 595 с.

Небеська М.С.,
доцент кафедри теорії та історії
держави і права,
ОДУВС
Надійшла до редакції: 12.12.2014

УДК 347.463

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТРАНСПОРТНОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ

Фалатюк О. С.

У статті були розглянуті сучасні проблеми транспортної безпеки, які мають місце під час здійснення вантажних автомобільних перевезень та визначені шляхи їх подолання.

Ключові слова: автомобільний транспорт, вантажні автомобільні перевезення, транспортна безпека, дорожній рух, безпека дорожнього руху, забезпечення безпеки на автомобільному транспорті.

В статье были рассмотрены современные проблемы транспортной безопасности, которые имеют место в процессе осуществления грузовых автомобильных перевозок, определены пути их преодоления.

Ключевые слова: автомобильный транспорт, грузовые автомобильные перевозки, транспортная безопасность, дорожное движение, безопасность дорожного движения, обеспечение безопасности на автомобильном транспорте.

The article discussed the current problems of transport

security that take place during the implementation of road haulage and the ways to overcome them.

Keywords: road transport, road transport, transport safety, traffic, road safety and security of road transport.

Автомобільний транспорт відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку країни. На сьогодні більш як 100 тис. автомобільних перевізників надають послуги з перевезення 52 % пасажирів і 64 % вантажів [3]. Сучасне положення автомобільного транспорту в структурі транспортної системи України показує його пріоритет і беззаперечні переваги з точки зору високотехнологічного транспортного обслуговування, складовими частинами якого є: гнучкість, мобільність, надійність, терміновість, схоронність доставки вантажів, вартість послуг.

Автомобільний транспорт загалом задовольняє потреби національної економіки та населення в перевезеннях, однак структура парку автобусів та вантажних автомобілів є недосконалою: більшість транспортних засобів за своєю конструкцією, пасажиромісткістю, вантажністю,